רב"ט כהנא יגאל
986663
בן גילה ושמואל
נולד ב- כ"ד שבט תש"ח 4.2.1948
התגייס ב- 1966
שרת בגדוד "ברק" (12)
נפל ב- א' סיוון תשכ"ז 9.6.1967
בקרב על תל-אל-פאחר.

Scanned with CamScanner

# בהנא, יגאל

בן שמואל וגילה. נולד ביום כ"ד בשבט תש"ח (4.2.1948) בעפולה למשפחה חקלאית. את שנותיו הראשונות עשה בכפר יחזקאל ובגיל שלוש וחצי עבר עם משפחתו לבוסתן־הגליל. עוד בהיותו רך בשנים אהב את החקלאות ואת השדות המוריקים ואת החיים אשר עליהם. את לימודיו היסודיים סיים במושב רגבה שבגליל המערבי ולאחר־מכן עבר לבית־הספר התיכון החקלאי במקוה־ישראל אך בכיתה י"ב עבר לבית־הספר הטכני לחקלאות ביד־נתן. כשהיה נער התעניין במקצוע הספרות וגילה יכולת רבה בכתיבה. כן התעניין בספורט והתמסר בייחוד לקפיצה לגובה ואף הגיע בכך להישגים גבוהים מכפי גילו; היה נלהב מאד למשחק הכדורגל. מאוחר יותר הצטרף בתור שוער ל"הפועל" עכו ובהיותו בן שבע־עשרה ומחצה הועבר לקבוצה הבוגרת ולא פעם הגיע שם להישגים עד שנחשב לאחד השוערים הצעירים הטובים בארץ. אולם, פעם בהיותו באימוני־המשחק, נפצע קשה בגבו ונאלץ להפסיק למשך זמן ניכר את פעילותו זו עד שגויס לצה"ל. לאחר גיוסו גילה אהבה עזה לצבא והיה מסור לו עד כדי כך שדחה גם את משחק־הכדורגל. הוא התפעל והתלהב מרמתו הגבוהה של הצבא גם בשטח המקצועי וגם בשטח החברתי והאנושי. יצא לקורס מ"כ וסיים אותו בהצטיינות. עבר גם את מיבדקי־הקצונה ועמד להתחיל בקורס קצינים. לאחר עשרה חודשי שירות בצבא קיבל פיקוד בחטיבת "גולני" ופיקד שם על כיתת מבוגרים ממנו בכמה שנים — עם פרוץ מלחמת ששת הימים, הוא עודנו בשירות־חובה אז. בכל מכתב הביתה היה נוהג לציין את המורל הגבוה של הצבא והיה נותן ביטוי להתלהבותו למילוי כל משימה שהוטלה עליו. על יחידתו של יגאל הוטל כיבוש תל־פאחר שברמת־הגולן, ובקרב זה נפל. זה היה ביום החמישי לקרבות, הוא א' בסיון תשכ"ז (9.6.1967), בו הצליחו בודדים — וביניהם יגאל — לחדור אל תוך המוצבים הסוריים מתוך יעילות ובאומץ־לב לטהר את הבונקרים ואת תעלות־המגן של המוצב — ויגאל, שזכה להיות בין כובשי מוצב תל־פאחר לא זכה לראות בשחרור הרמה הסורית כולה. הובא לקבורה בבית־הקברות הצבאי בעפולה ולאחר זמן הועבר למנוחת־עולמים בבית־הקברות הצבאי בנהריה. בנובמבר 1967 נקבע לוח־זכרון על שמו ולזכרו בבית־הכנסת של מושב בוסתן־הגליל. בבית־הכנסת המרכזי בעכו נקבע לוח־זכרון ושמו יגאל עליו. שמו הונצח בחוברת המועצה האיזורית געתון ובחוברת שהוצאה מטעם עידיית עכו. חוברת לזכרו הנושאת את שמו הוצאה על־ידי המשפחה ובני־מחזורו במקוה־ישראל.

Scanned with CamScanner

# באימון ובשיגרה

ארוכה, עקובה מדם וקשה, היא "דרך הקרבות של החטיבה"; עשרות אתרי־קרב, מאות פעולות ומבצעים ואלף ומאה חללים; הם עדות נאמנה ומכאיבה למורשת־הקרב, להיסטוריה הצבאית, לפעילות המבצעית... ויחד עם זאת, רבים וטובים מבין רבבות יוצאי החטיבה, הזוכרים בנוסטלגיה ובאהבה את תקופת שרותם הסדיר, כלוחמים ומפקדים, לא התנסו בקרב, לא ידעו מלחמה! כל תקופת שרותם היתה ב"אימון ובשיגרה". לאלו שבסבב שנתי קבוע היו "עולים לקר" "יורדים לאימון", יוצאים ל"רגילה" ל"נופש" ול"תעסוקה"; לאלו שלא נטלו חלק בקרב, וגם לא עברו את הגבול באיזו חדירה או פשיטה, לא פגעו באויב, וגם לא חילצו חבר פצוע תחת אש, וגם לא קיבלו צל"ש וכל שרותם הצבאי היה מבט"ש לבט"ש, לכל אלו, הפרק הזה מוקדש...

רק תשאל, ותראה איך הם זוכרים, ואין זה משנה אם שרתו בחטיבה בשנות החמישים או בשנות השמונים; בימי תש"ח, "קדש", ששת הימים או יום הכיפורים; במלחמת ההתשה ובמרדפים, במבצע ליטאני או של"ג במלחמת לבנון או ב"שטחים"; אם תשאל ותבקש הם יספרו בהתלהבות ובשמץ געגועים על אותם הימים; על סיור־בוקר, וה"סיור האלים", על התצפית והמארב, על נוטר־הלילה ושגרת המוצב... ויעלו על נס את החברות והאחוה, ותחושת ההשתייכות והגאוה, בפלוגה, בגדוד, ובחטיבה!

הם זוכרים היטב, כל דורות הלוחמים, את המ"פ המ"מ הסמל והרס"ר, את "המאהל" והשמירות, ההמתנה וה"שמועות", את הכוננות ואת ה"הקפצות" את המסדרים וה"יציאות"... כולם לקחו עמם עם כל הזכרונות את ה"קיטבק" הפק"ל והתד"ל, שק־שינה מדים ודגות, אפוד־מגן, שש־בש, קסדה ואין־ספור חוויות...

על כן ראוי לספר על אותם אלפי לוחמים, שלא חסכו זיעה וכל מאמץ, וחזרו רטובים, מריצת־לילה, ממסע ממטוה, מעשרות אימונים; אימון "יבש" ו"רטוב", אימון־הפרט, ואימון החטיבה; אימונים בהגנה, בהתקפה, בהבקעה ובכל צורות הלחימה; ביעד־מבוצר, בשטח בנוי, במדבר ובהר... אימון בנגב, בגליל או ברמה, אימון בשת"פ עם שריון, תותחנים או עם הנדסה... מעבר שדות־מוקשים ולחימה בתעלות, לחימה בצוות־קטן, בחוליה ועם כל הפלוגה... עם חגור־קל, מימיה ורימונים, או עם חגור מלא, "חמד פילים", וקפל"ד. עם שכפ"ץ ו"פאוצים" ומחסניות מלאות "נותבים"... עם נשק אישי; "עוזי", "סטן" "צ'כי", "אפ־אן" ו"גליל", עם מגל"ד, ומק"כ, "בזוקה" ומא"ג, עם מרגמה... ועם כל שאר אמצעי־הלחימה... כי להיות ב"גולני" פרושו להתאמן עם כל הנשמה, ולשאת בגאוה את ה"כומתה החומה"...

להיות ב"גולני" פרושו להיות נהג או טבח או פקידה, בסיירת ב"עודב" בפלוגת־הקשר, פלוגת ההנדסה, או ב"מפקדה"; להיות ב"גולני" פרושו להיות חובש, אפסנאי, ש.ג. או קשר, להפעיל אמל"ח מתוחכם ולעשות "עבודות רס"ר"... להיות בגולני פרושו לדוג כמו מטורף, עם חגור־מלא וכובע פלדה, ב"יום ספורט", או במסע, ל"הכרת החגוד" ו/או ל"קבלת הכומתה"... להיות בגולני פרושו גם לעמוד דום "כמו חיל", כמו קצין כמו לוחם בכל המסדרים, ב"מסדר בוקר" וב"מסדר השכמה", במסדר־המפקד, ובמסדר יציאה; טקס ההשבעה, וטקס קבלת הכומתה, טקס סיום קורס מכי"ם או קצינים, ומסדר־סיום של תקופת האימונים, וטקס זכרון שנתי לכל החללים... להיות ב"גולני" זו אכן חוויה, חוויה אמיתית של "אימון ושיגרה"...

Scanned with CamScanner

# דרך הקרבות של חטיבת גולני

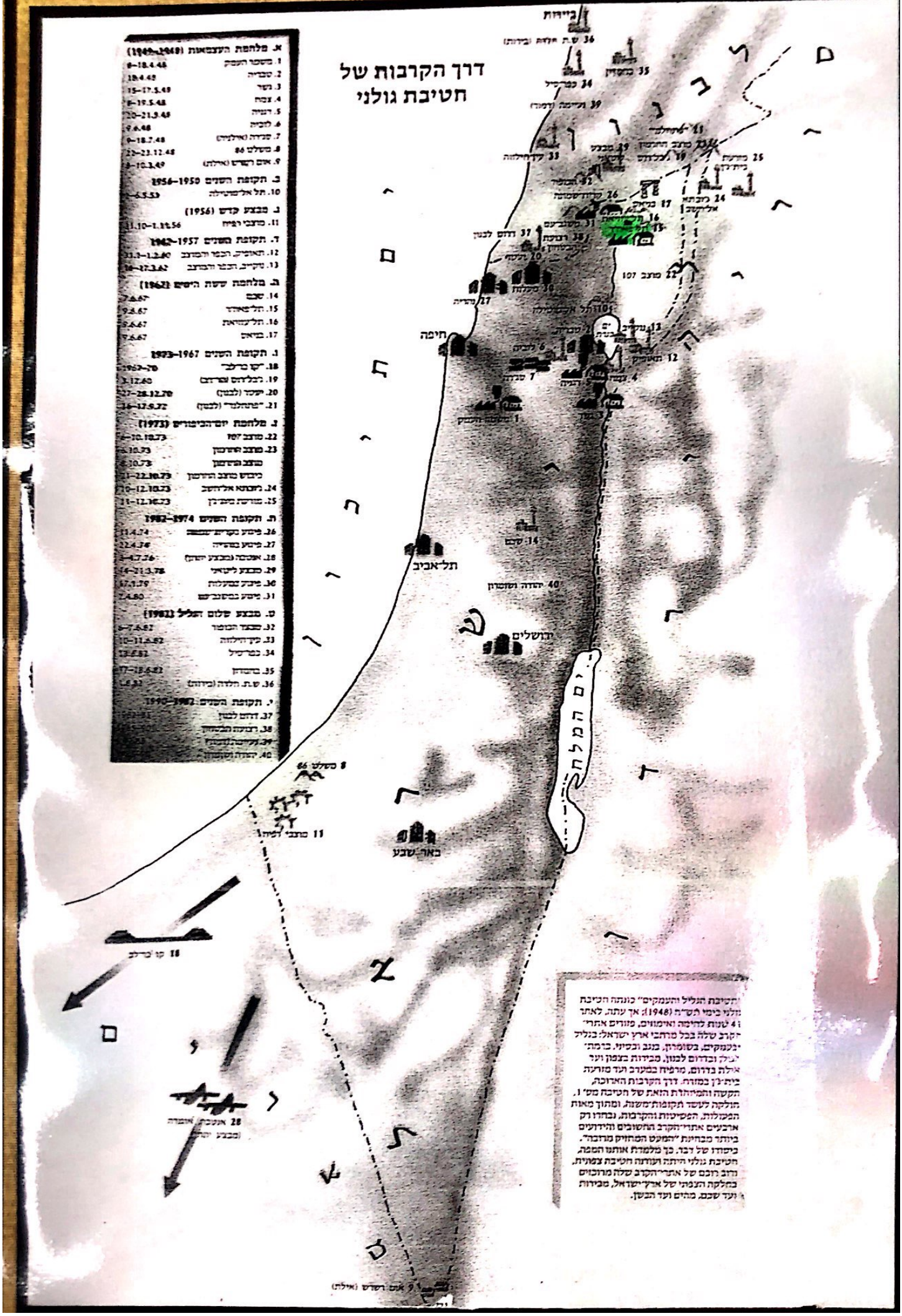


"חטיבת הגליל והעמקים" כונתה חטיבת גולני בימי תש"ח (1948). אך עתה, לאחר 41 שנות לחימה ואימונים, פזורים אתרי־קרב שלה בכל מרחבי ארץ ישראל: בגליל ובעמקים, בשומרון, בנגב ובסיני, ברמת־הגולן ובדרום לבנון, מבידות בצפון ועד אילת בדרום, מרפיח במערב ועד מוריות בירושלים. דרך הקרבות האדוכה, הקשה והמפרכת הזאת של חטיבה מס' 1, מתולקה לעשר תקופות־משנה, ומתוך מאות המכולות, הפשיטות והקרבות, נבחרו רק ארבעים אתרי־הקרב החשובים והידועים ביותר מבחינת "המשקל הסגולי מרובה". ביישומו של דבר, כך מלמדת אותנו המפה, חטיבת גולני היתה ועודנה חטיבה צפונית, ורוב רובם של אתרי־הקרב שלה מרוכזים בחלקה הצפוני של ארץ־ישראל, מבידות ועד שכם, מהים ועד הבשן.

Scanned with CamScanner

## גדוד "ברק" בקרב תל־פאח'ר (9 יוני 1967)

מוצב תל־פאח'ר היה מוצב סורי פלוגתי מבוצר, מגודד וממוקש ובו שני חלקים: "היעד הצפוני" הגבוה והגדול יותר, ובו בונקר ראשי, תעלות־קשר, עמדות מחופות, מבני־מגורים ומחסני תחמושת, והיעד הדרומי, הנמוך והקטן יותר. בכל מתחם היו שבע מצָדיות מגודרות, רשת של בונקרים ומעברים תת־קרקעיים מחופרים ושלוש חגורות של תעלות־קשר היקפיות, מוקפות בשדות־מוקשים וגדרות־תיל. על מוצב תל־פאח'ר הגנה פלוגת חי"ר סורית מגדוד 187 עם יחידת תותחי נ"ט 57 מ"מ, שני תול"רים, שלושה מקלעים דו־קניים וסוללת מרגמות 82 מ"מ. המוצב אף קיבל אש־סיוע מכל המוצבים הסמוכים אליו: מוצבי זעורה ועין־פית מעליו (ממזרח), בורג־בביל, ח'ירבת־א־סודה ותל־עזזיאת מתחתיו (ממערב).

על־פי התוכנית היה אמור גדוד "ברק" לתקוף את המוצב מעורפו, לאחר שיעלה על "דרך הנפט" (ט.א.פ. ליין), עם שתי פלוגות: פלוגה א' אל ה"יעד הצפוני" ופלוגה ג' אל היעד הדרומי, כאשר פלוגה ב', הקטנה יותר, תנוע במאסף הטור הממונע ותתקוף בשלב שני את בורג־בביל.

המג"ד סא"ל מוסה קליין לא אִיתֵר את הדרך המובילה מעֵין־א־דיסֶה אל "דרך הנפט", ובגלל אש סורית חזקה (אש נק"ל, מקלעים, מרגמות נ"ט וארטילריה) שפגעה בטור הממונע לאורך כל שלב ה"תנועה אל היעד", החליט המג"ד בשעה 15.03 לשנות את תוכנית־ההתקפה ולעלות על היעד מכיוון צפון־מערב. בחפ"ק המח"ט התקבל דיווח על מספר הנפגעים ההולך וגדל, על כלי־הרכב המשוריינים שנפגעו ונעצרו, ועל החלטת המג"ד לשנות את תוכנית־הקרב. למעשה, נפגעו או נעצרו כל תשעת הטנקים שליוו את זחל"מי גדוד "ברק" בדרך אל היעד. לפחות מחצית הזחל"מים נפגעו ונתקעו על "תוואי־ההטיה", סדר התנועה השתבש, רשת הקשר היתה עמוסה, ולוחמי גדוד "ברק" ואלצו לתקוף את מוצב תל־פאח'ר מלמטה למעלה, ממערב למזרח, בכוחות קטנים ומפוצלים, בקרב משובש, מאולתר ועקוב מדם. קרב בו נהרגו או נפגעו כמעט כל ה"קדקדים" (מג"ד, סמג"ד, ק. אג"ם וכל המ"פים), קרב שהוכרע בזכות אומץ־ליבם, עקשנותם ודבקותם של מפקדי־המשנה, הסמלים, המ"כים והלוחמים הפשוטים: שניים מהם, ט' דוד שיראזי ז"ל וט' אפרים יצחקיאן ז"ל, קיבלו את צל"ש הרמטכ"ל על לחימתם בתעלות תל־פאח'ר.

Scanned with CamScanner

## סיום הלחימה בקרב תל־פאח'ר (9 ביוני 1967)

לאחר נפילת המג"ד החלו כוחות נוספים של גדוד "ברק" בנסיונות לאיגוף צפוני של המוצב במטרה להגיע ל"דרך הנפט" ולהסתער על המוצב ממזרח למערב ע"פ התוכנית המקורית. חיילי פלוגה ג' בפיקוד הסמג"ד והמ"פ נעו על גבי זחל"מים צפונה, לכיוון הבניאס, ועלו על "דרך הנפט" באיגוף עמוק וגדול, וחיילי פלוגה ב' שנעו במאסף הטור הממונע, חזרו מכיבוש בורג'־בביל ללא קרב, נעו אחריהם באיגוף צפוני קטן יותר, והגיעו אל המוצב מעורפו. אברהם סולוביץ', סמ"פ ב', נהרג בהסתערות בכניסה ליעד הצפוני, ו"כוח שמיל" (סמ"פ א') הצליח לחבור ל"כוח אהרון" (מ"פ א') ביעד הדרומי, ויחדיו השלימו באיטיות את טיהור היעד הדרומי. המח"ט הבין ע"פ הדיווחים מן הקרב הארוך, כי מרבית מפקדי הכוחות נפגעו, וכי היעד הצפוני טרם נכבש, ועל כן החליט בשעה 16.45 להפעיל את כוח העתודה (פלס"ר וחפ"ק סמח"ט) בפיקוד סרן רובקה אליעז להשלמת הלחימה. באיגוף עמוק, מצד דרום, עלה כוח העתודה (טנק, חמישה זחל"מים ושני ג'יפים) על "דרך הנפט", הגיע למוצב בשעה 17.30, ובקרב פנים אל פנים השלים את טיהור היעד הצפוני, עד לשעה 18.20. 34 חיילים וקצינים נפלו בקרב תל־פאח'ר.

Scanned with CamScanner

# בתנועה אל היעד

Scanned with CamScanner

# תל-פאחר

Scanned with CamScanner

# הלחימה בתוך התעלות

Scanned with CamScanner

# הלחימה בתוך הבונקרים

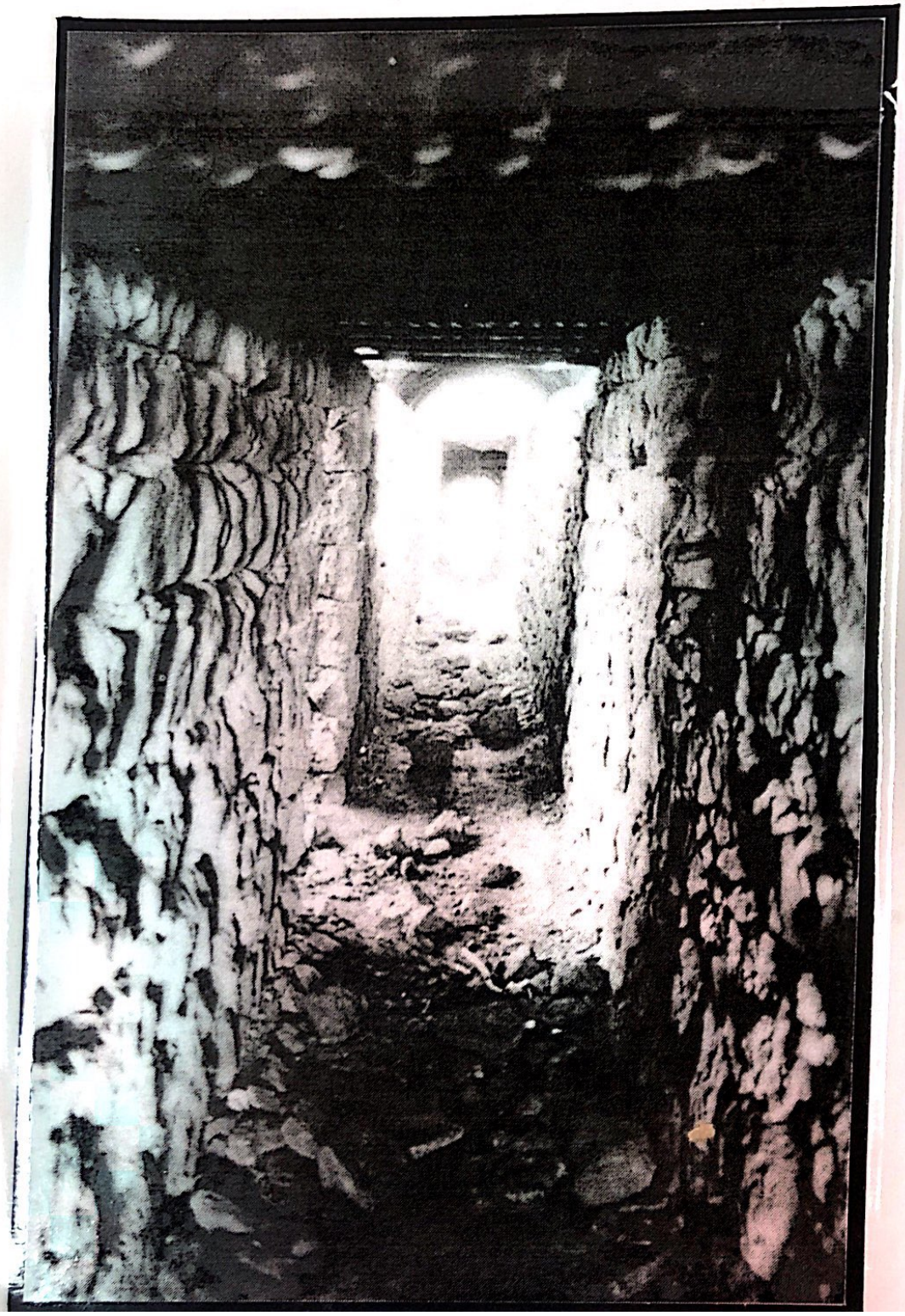

Scanned with CamScanner

# כותבים לזכרו

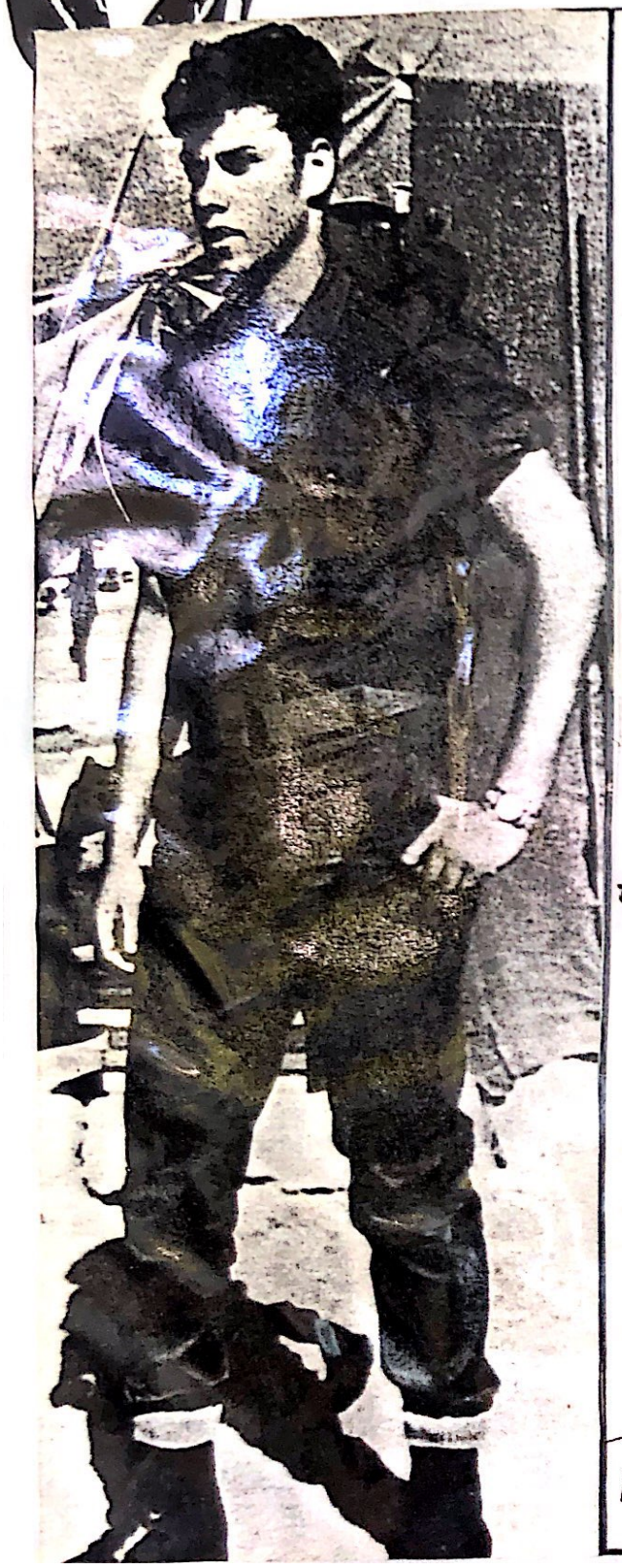

שר הבטחון

גברת גילה ומר שמואל כהנא היקרים,

הרשו נא לי להשתתף בכל לב באבלכם בהילקח מכם יגאל ז"ל.

רב-סורא' יגאל כהנא ז"ל נתן את חייו למען מולדתו. הוא נפל בקרב שנערך בתל-פאחר ביום ששי, א' בסיון תשכ"ז (9.6.67).

יגאל ז"ל סיהר תעלות המבן של האויב באומץ לב בל ישוער. שירת כחודשיים כמפקד כתה. הוא היה מועמד לקורס קצינים. יגאל היה עליז ומלא חיים. הוא הצטיין בפיקוד מעולה על כתתו.

זכרו של רב-סורא' יגאל כהנא ז"ל הינו קודש וניצרנו בלבנו בגאון.

יהא זכרו ברוך.

בכבוד,

משה דיין - רב-אלוף
שר הבטחון

תמוז תשכ"ז
יולי 1967

Scanned with CamScanner

האדם הקרוב לי ביותר — איננו! הוא לא ככולם: פשוט, מבין, ובעל מהלך חיים סטנדרטי. הוא מיוחד, שונה — ובזה קסמו! כל מי שאח לו מבין עד כמה יקר הוא לו; עד כמה הוא בוטח בו, ורואה בו משהו מיוחד — שכדאי ללמוד ממנו.

מי הוא האדם היקר אם לא זה שעמו עוברים את חיי הילדות הנ־עימים, את שעות המשחק, הלימוד, העבודה והמריבות? עד כמה קשה ההכרה שכל זה איננו, איננו — ולא ישוב לעולם!

לא יהיו משחקים; לא תהייה ה־גאווה על אח מקסים; לא יהיו מריבות שמביאות, בסופו של דבר, לאהבה.

הכל נמוג כלא היה — רחוק, קרוב, נראה כחלום וכמציאות. ואני אוב־דת מתוך אלו ומחשבותי מבולבלות — ואולי זהו חלום רע והכל ישוב כלא היה?!

...יושבת הייתי למול השולחן וגוזרת תמונות מעתונים צבעוניים. מזה יו־מיים השתררה השלווה בגבולותינו החדשים, ולאחד ציפיתי והוא — לשובו של אחי מהמערכה.

המכונית שעצרה בחוץ העבירה רטט בלבי, מין הרגשה של אי־ודאות אפפה אותי. לא ידעתי למה לצפות, לטוב או לרע. מחשבות רבות סתרו זו את זו בראשי — ודפיקה בדלת וכניסת האנשים הבהירו את הכל מיד. היה קשה להם, למבשרים, לאמור את אשר נצטוו להגיד — אך הבנתי, הבנתי — וגם אבא ואמא הבינו: יגאל — נפל.

יגאל נולד ב־3.2.1948 בעפולה. ש־נותיו הראשונות עברו בכפר יחזקאל ולאחר מכן עקר, יחד עם משפחתו, לבוסתן הגליל.

יגאל, עוד בהיותו ילד קטן אהב את כל הסובב אותו. פניו הביעו מן ידי־דות עמוקה. חביבות וחום לב רצדו מעיניו הבהירות שצחוק ערמומי ניבט מהן. מעולם רכש רגשות כלפי ברואי הטבע הקטנים, ולא נתן ל־שום רגל לדרוס אי־אלו חרקים, צפורים או פרחים — וזאת מתוך אהבה מושלמת לכל הנולד, זה מתוך רגש הרחמים הטוב שבו.

חושבת אני עתה על הילדות הנה־דרת שעברתי אותה יחד עם יגאל. את ההליכה המשותפת לגן, לבית־הספר, לעבודה בשדות, למשחקים — ולכל בלוי אחר שעובר כל ילד בכפר.

מהגן זוכרת אני מעט — אך דבר אחד לא ישכח: פעם היה יגאל חר־לבד — ובילתי עמו בבית עד שהח־לים ואז הלכנו שנינו לגן.

מבית־הספר ישנם הרבה זכרונות ש־פשוט קשה להעלותם, כולם, על הכ־תב. נעים לזכרם ולשמרם, להצפינם בלב פנימה ולהיות אחראים למח־שבות אלו — שהרי אחרות לא תהיינה!

פעם נשארנו בבית ושמענו את הפרות נועות בחוץ. יצאנו החוצה, לברר מה פשר הדבר. אמר: „אינני יודע מדוע קראו לי יגאל — אולי אצטרך פעם לגאול את המולדת...“

אז זה נשמע מצחיק, ואף נשתכח מ־הלב — אך עתה אני נזכרת בזה. רואה זאת לנגד עיני וחושבת: לא ידענו אז — מה ילד יום! הוא לא ידע שלמלים אלו ישנה משמעות שתתממש בעוד עשור שנים — אך זאת יעד לעצמו מילדות; ידע שנועד לזאת ולכן לא נירתע משום משימה להקרבת שנותיו הצעירות.

את בית־ספר עממי סיים ברגבה. לא היה מן התלמידים המצטיינים כיוון שפשוט לא הקדיש די־הצורך, או מנימום ללמודים — אך בכל אופן בעבודות במקצועות שאותם אהב היה זוכה בציונים מעולים.

הוא ניחן בכישרון רב וביכולת רבה. לא אהב ללמוד כיוון שאת עיתותיו היה מקדיש יותר למשחקים, לעבו־דה ולארגונים שונים שאותם אהב, ולהם הקדיש את כל מרצו.

את שעוריו נהג להכין בערבים ואת קריאת החומר דחה לבוקר — ולכן לא פלא שבוקר בוקר נאלץ נהג ה־אוטובוס לצפור זמן מה עד שיגאל היה מוכן — עם התיק ביד אחת ופרוסת לחם ביד השניה — לרוץ לעבר האוטובוס ולעלות עליו כרוח סערה, לכל געת הנהג וצהלת ה־ילדים. אך לעיתים, כשנחה עליו רוח, היה יושב שעות על גבי שעות ומכין עבודות־בית נפלאות — ואז היה שורר שקט בבית, ואסור להו־ציא מלה מהפה — מובן, ש ל י ב־שעות אלו לא היתה זכות לדריסת־רגל בחדר, ויגאל היה כותב וכותב ולאחר שהיה גומר — היה מקריא את העבודה לאבא, זוכה לשבר מצד המשפחה — ומהמורה.

היה מלא רעיונות בכל המובנים. הן בשיטות שונות לגידול העגלים ברפת, ולגדול ירקות וקטיפתם בשדה — והן לגבי חיבורים וספורים נפלאים, שהתלהב מהם לא פחות מאשר ה קוראים. כה הרבה בהמצאות עד שאני שמשתי אותו בתור שוער ב־אימוניו בגיל צעיר בכדורגל, והפרות שמשוהו לרכיבה פראית שנמשכה עד לנגיחה או נפילה — דבר שהס־תיים כחוייה נהדרת ובצחוק רב.

במשחקים תמיד ה ו א ניצח. בתח־רויות שש־בש, שחמט ובעניני קלפי־ילדים שצריכים היינו לסדרם כנדרש זריזותו ופקחותו העלוהו מעל כולם, וגרמו לנצחונו. זוכרת אני שכאשר ניצח היה מחייך ערמומי ולעיתים אף קופץ משמחה. אמת! אהב ל־נצח, אהב לעשות את כל הדברים ש־העמידם כיעוד — בשלמות; כדי להיות הטוב ביותר; המושלם ב־יותר!

יגאל היה שובב גדול. לא נרתע משום דבר; בשום פחד לא נתקל; היה מותח גומי בין העצים על הדשא שבחצר, מודד את הגובה — וקופץ, קפיצת גלגול נהדרת, שהיתה עוצרת את כל נשמת החוזה בקפיצה זו. קפץ לגובה בתוצאות מזהירות והיה גאה בכך; אהב להצטלם בפוזות שונות בכל ענפי הספורט, ורבות ה־תמונות שמעידות על כך.

זוכרת אני שפעם, ביום ספורט בבית־הספר העממי בתחרויות ריצה, רץ מהר, השקיע את כל יכולתו — ו־כשהגיע למכסימום הנקודות צעק לעבר הצופים מבני כתתו: „חברה, הבאתי שמונים נקודות“.

בערוו ילד קטן הצטיין באופן מפליא בכושר ארגון ואחריות בלפי כל הב־טחה שבאה מפיו. מלא את כל ה־מוטל עליו בשלימות ובכנות, ר־משום כך היה — פשוטו כמשמעו — ילד אהוב ובלתי רגיל. תחביבו העיקרי בימי ילדותו היה — ה־ס פ ו ר ט. ניסה לפתח בחצר הבית

מיני פינות של מרכזי־ספורט מצוי־
צמים. ולפי כך ניתן היה לראות
אופן מתמיד בצד אחד, שבחזית ה־
בית, מוטות ובניהן מתוח חוט ח־מי,
בגובה שנע עד לגבהים מצטיינים. כ־
דורי הוקי היו ר־ורים בבית לאימר־
נים, וחמישן גג הרפת הגבוה שמש
כמקור א־מון מרכזי לא־ת קפי־
צות בעונת החציר. בבוקר היה מת־
גייס לעזרת אבא, ומביא עגלות ע־
מוסות חציר מיובש מהשדה. חציר
זה הוא שם תחת הגג ושימש כמז־
רון נוח לקופצים מגג הרפת. מדי
פעם היה רץ פתאום לעבר הדשא
ושם היה מתהפך באוויר והיה קורא
בחדווה: „ראיתם, איזה סלטה נה־
דרת עשיתי!"
לאחר שבגר מעט, והגיע למצוות,
החל עוזר באופן יותר רציני במשק.
בעונת הירקות הבוערת היה מנהל
את סידורי הקטיף והמשלוח במ־
הירות וביעילות; עקב באופן מת־
מיד אחר הגידולים ושמר בעקביות
על השטחים שלא יפגעו ממיני מזי־
קים. אך יותר מזאת אהב להתבלט
בכושרו המהיר בקטיף; תמיד היה
מציע תחרויות בשיטת קטיפה ו־
באיכות הקטיפה (עתה אני מבינה
שעשה זאת כדי לדרבן אותי מבטל־
נותי; אך אז הייתי נתקפת במין
רצון לנצחו שמעולם לא בא על סי־
פוקו — כיון שתמיד נוצחתי. לא
הייתי כשרונית כמוהו בעבודות אלו,
אם כי עזרתי גם אני בנאמנות).
בגיל שתים־עשרה לערך החליט לל־
מוד לרכב על סוס. למד — ופעם
נפל וקיבל מכה כהאוכף; כאב לו —
אך שמר זאת לעצמו משום שנאלץ
היה לשחק בכדורגל לאחר מכן. ל־
אחר המשחק נוכח לדעת שהכאב
רב; וכששמו גבס לכל אורך הרגל
חשב שכלו כל הקצים ולכן לא פלא
שנסע על אופנים בעזרת מוט עץ —
או שחה בים כשהגבס מעוטף היטב
בנילון. כשנמאס לו שבר את הגבס,
ושחרר את רגלו הכאובה — אך ה־
עיקר שהרגיש עצמו כבן־חורין.
אירגן קבוצת כדורגל (אחר כך הת־
מסר למקצוע זה בכל נימי נפשו)
וקבוצתו עלתה. על אף גילם הצעיר
עלו כל חברי הקבוצה יכולת מעולה
ורצון רב לנצח — ובאמת נצחו! היו
מנהלים משחקים כמבוגרים על גבי־
עים שהיה מביאם בצחוק נצחון ה־
ביתה.
כה רבים הספורים עליו, הכל
כה מלא חיים — עד שנדמה לי
שמלים אלו אינן באות להנציח את
אחי — אלה פשוט נכתבות סתם כך.
קשה לי להאמין שלא אראה אותו
שנית — והרי נפרדנו בקלות־ראש
ואף, נדמה לי, באיזו עקיצה קטנה,
שהביעה את אשר רוחש הלב. לא
ידעתי אז, באותו יום שלויתי אותו
למחנה שרגא, שזוהי הפעם האחרו־
נה לי בחיי שהוא מדבר וצוחק; ואף
נתתי לו את שעוני מפני שהוא הז־
דקק לו כי שעונו אבד — והוא הב־
טיח לי לשמור עליו ולהחזירו לי

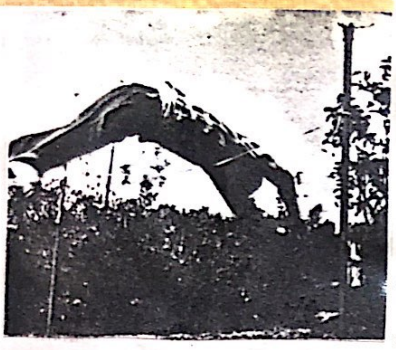

בזמן הקרוב ביותר; ובקשתי ממנו:
„יגאל, שמור על השעון!" — „אל
תפחדי" — ענה — „אני ממילא לא
אשים אותו על היד, רק בכיס. ת־
קבלי אותו כשאבוא הביתה".
ובקש ממני שאגיד לאבא שיחזק
את הברגים בטרקטור משום שאם
יבוא לפני שנגמור לקצור את ה־
פנסילריה רוצה הוא לקצור כמה
שעות — מפני שמזמן לא עבד ב־
שדה.
ואז, כשהגענו למחנה שרגא, הוא
נפרד ממני ב„שלום" ו„להתראות
בקרוב"...

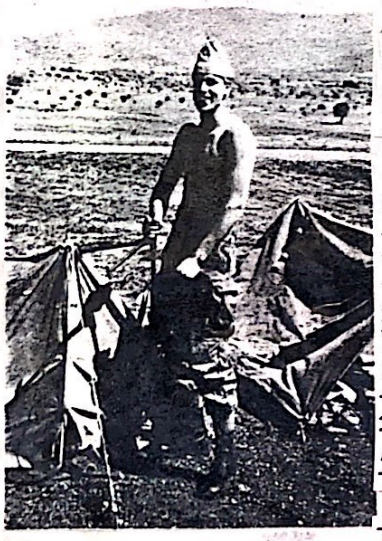

לפעמים נדמה לי שעוד רגע — ו־
אראה אותו פותח את הדלת, עומד
שניות מספר בפתח, מניח את ה־
תרמיל בצד, מותח את קומתו ואו־
מר: „שלום אבא־אמא. אני נורא
רעב" — ואז הוא מתישב ליד השול־
חן, אוכל — והספורים קולחים מ־
פיו ללא הפסקה והכל מתובל בהו־
מור — ומרגישים שישנה ש מ ח ה
בבית: הצחוק רב, וממש ה מ ו ל ת־
ח ג.
אך זה לא ישוב יותר. רק זכרונות
נשארו לנצח. חייבים לשומרם ו־
להעבירם — אסור לשכוח אפילו
פרט קטן מדמות נהדרת זאת שת־
מיד מלווה בצחוק תמים, חביב ו־
מושך.

בבית־ספר תיכון למד במקוה־ישׂ־
ראל. מחייו אלו אינני יודעת הרבה
כיון שלא חייתי עמו — ולא ידעתי
הרבה על מעשיו, ומה שידעתי נבע
מתוך דברי חברים, ומתוך ספורים
שלו.
במקוה־ישראל החליט לאסוף אוסף
חרקים. ימים שלמים היה מסתובב
עם המרעלה ביד והיה רודף אחרי
פרפרים למיניהם, ומשנשמעה צעקת
צהלה הבנתי — נתפס לו פרפר יפי־
פה שיפאר את תיבת החרקים.
האוסף היה נהדר. פשוט ביטא את
כל המאמץ שיגאל השקיע בו —
לא היה מקום שבו לא דרכו רגליו
לחפש חרק מבריק ומיוחד שרק לו
יהיה אותו.
אחר עבר ללמוד בבית־ספר גבוה ל־
מיכון חקלאי — יד נתן. באותה ת־
קופה נכנס לשחק בתור כדורגלן בק־
בוצת הנוער של „הפועל" עכו. לאחר
מספר חודשים הועבר לנבחרת ה־
בוגרים. גילה יכולת עצומה בתפקי־
דו — שוער. הקהל שהיה חוזה ב־
משחקו היה מריע לו בקול אדיר;
הוא אהב את זה; אהב זאת מאוד,
ודוקא משום כך שיפר את משחקו.
הוא כונה בפי ידידיו „המתאבד",
כיוון שזינוקיו לעבר הכדור היו כ־
אלה שעצרו, לעיתים, את נשימת ה־
חוזים בו. לא יפלא אפוא שבאחת
מקפיצות „ההתאבדות" הללו ניפצע
קשה ושכב מספר חודשים בבית־
חולים, עד שנדמה היה אז שכושרו
הגופני יאבד לו, עקב שיתוק חלקי
ברגלו הימנית ופגיעה חזקה בעמוד
השדרה. אך לא יגאל שיכנע לזאת!
עבד ככל יכולתו כדי להניע את רגלו
וגבו הדואבים, ולאט לאט החל מזיז
את רגלו, והצליח לחזור להליכת־
צליעה שהוותה אושר בשביל כל מ־
כריו שחששו מאוד לו.
חשבנו שינטוש את הכדורגל מתוך
אי־יכולת גופנית וגם מתוך הרתיעה
לאחר הפציעה קשה — אך לא! הוא
המשיך לשחק, ולא עוד — אלא
שהמשיך לרחף באוויר כדי לצוד
הכדורים הנבעטים אליו.
אהב את הים. כה אהב אותו שלמ־
רות ששבר באותו זמן, בעונת הכדו־
רגל, את רגלו (שהושמה בגבס) —
הלך לים. לא משנה שהרגל היתה
קבועה בגבס לכל אורכה — הוא
פשוט עטפה בנילון והלך כך לים
— מובן הדבר, שחזר עם סדקים
בגבס — אך היה מאושר, מאושר
מאוד.
בלילות היה יוצא עמי לדוג דגים.
היינו יוצאים בלילה עם הלוקס —
לים, עם רשת קטנה ודלי — והיינו
אורבים לדגים שעות רבות. זה היה
נפלא, נפלא מכדי שאוכל להעלות
זאת על הכתב; השעות המרובות
בלילות בהן בוססנו במים לא עמו־
קים והינו שולים דגים — תמיד יהוו
זכרונות יפים ובלתי נשכחים.
היה רחמן מטבעו — לא אהב לר־
אות יסורים, השתדל מה שפחות
לפגוע בצפור או בכל בעל־חיים אחר.
דמותו שלו, אופיו ומראהו לבבו את
כל רואהו. מיד היה מתחבב על כל
מכר — הן במבטו האדיב הנעים,
והן בדיבורו הקולח והמלא חדווה,
מעולם לא דבר רעה על אדם ותמיד
אהב להגן על החלש — היה אדם
מושלם מכל הבחינות ומשום כך
רכש לו ידידים בשפע — לא הכרתי
אדם שנטר לו איבה.
אהב את החיים וניצלם ככל האפשר.
מעולם לא היה יושב באפס מעשה:
עבד במשק או שעבד בעבודות־יד
שונות, או שפשוט שכב וקרא.

Scanned with CamScanner

הרבה פגעים ארבו לו — אך מכולם נחלץ. זוכרת אני שלפני שנה, בשלושים ביולי בדיוק, התעסק במנורת החשמל שהעבירה זרם. אני ישבתי בחדר השני כשלפתע ניתק החשמל, בבית השתרר חושך קר ומפחיד, ללא קול. מובן שפחדתי ואף קראתי: — "יגאל"! — ואין מענה. ושוב: „יגאל", — ואף הפעם אין מענה. חשש התגנב ללבי שמה קרהו משהו. פחדתי להיכנס לחדר לראות את אשר יגורתי מפניו — ולכן רצתי לקרא להורי שהיו אצל השכנים. אבא חשש מאד, שהרי משחק בחשמל לא צחוק הוא. אמא רצה בכל כוחה לעבר הבית. הגענו. אמא פתחה את הדלת וקראה: — „יגאל! יגאל!" — והוא לא ענה. נבהלתי, צעקתי ובכיתי; חששתי שמה אסון קרה. לכל צעקותי נזעק יגאל שחשב שמא קרני משהו, ולכן בא בריצה מהקיוסק לברר מדוע בוכה אחותו הקטנה. כמובן שבראותי אותו חשבתי שכאן מתרחש נס — ולבסוף התברר שהחושך נעשה למענו, ואילו יגאל שקפץ מהחלון והלך לקנות לי עוגה בקיוסק — לא הבין עד לאן יגיעו הדברים. לאחר זאת פיצה אותי בבדיחות ובטוב לב — אך יום זה נחרט עמוק בזכרוני: יום זה היום הראשון בחיי, או הרגע הראשון, שבו הבנתי מהי משמעות המלה „מות"...

ועוד ראיתיו בדמיוני מוטל בחדר — מה נוראה היתה ההרגשה ועד כמה שמחתי שהכל בא על מקומו בשלום. אך האמת המרה לא אחרה לבוא. אפילו שנה לא עברה מאז ושוב העיקה מחשבה מרה, אמת מרה — מות! אך הפעם לא היה רגע בן חלוף, אלא כאב שנמשך ונמשך ותמיד ישאר סגור בלב, ואף אחד לא ידע כמה רב הוא, וכמה דמעות נשפכות בעבורו...

עתה, חמישה חודשים לאחר המהלומה, מרגישה אני מרירות בלב. הנה: מחר מצעד־נצחון לגולני — מדוע יגאל לא יצעד בין המנצחים וירים קולו בשיר? — הרי בעבורו אנו יושבים פה ובעבורו ובעבור חבריו...

למה דווקא עליו נפל הגורל המר לחיות רק תשע־עשרה שנים, ליפול בגבורה מכדור־עופרת, שאינו יודע מאומה חוץ מלחכאיב! — מדוע חבריו ישירו, ישמחו ויחיו את חייהם — ואילו הוא שיים כבר את אשר חילק לו הגורל: תשע־עשרה שנים צעירות בלבד, שעברו כה מהר והותירו ממנו רק תמונות, מכתבים וחוויות שבעולם שולקח מהם חיקוי מבלי יכולת להיפרד ממנו, ורק דרך מכתב:

„להיתראות בקרוב. שלכם — יגאל", זה מה שנותר מבחור צעיר, כשרוני ומבטיח רבות, שתלו בו פה חרבה תקוות — ועתה הן נשארו תלויות באויר מחוסר יורש.

המילים אינן מביעות מאומה — אין הן הרגש שבלב — מילים תשכחנה ואילו הזכרון לעד ישאר, ישאר הזכרון על הגאווה ברגעים אלו, שכאשר הייתי עוברת ברחוב היו מורים עלי באצבע ולוחשים: „זוהי אחותו של יגאל!" — תמיד אזכור

כיצד נישא הוא בגאון על כתפי מעריצי הרבים, כשהם צועקים וצוהלים בעבור הנצחון שהעניק להם בזינוקיו המרהיבים. לא אשכח את מבטי־ההערצה שהעניקו בנות בעבור יופיו והופעתו, המלווה קלילות וחן־נעורים מקסים.

רואה אני אותו לנגד עיני — זוהר וכובש־לבבות, גאה ואהוד, טוב־לב ויושר מבטו הגיד זאת. עיניו הבהירות אמרו את אשר רוחש הלב.

לא פעם לאחר משחק כדורגל שיגאל ביטא בו את כל כושרו, ועצר כדורים בזינוקיו הרבים, הושטו לעברו מתנות, כסף וכל־טוב — והוא דחה זאת, ואף חשב זאת למרמה; טען שזה לא מגיע לו: הן הוא עושה את אשר חייב הוא לעשות, ואינו צריך לקבל תמורה מין הצד.

כן, זהו יגאל האהוב על כולם, שמעולם לא פגע באדם לרעה — דמות מיוחדת, בעלת כשרונות מפתיעים, שכל חריף, הומור וכושר מיוחד להתחבב מיד על כל רואהו —

זהו יגאל שלי, אחי שלי שאיננו! יגאל שלא זכה לראות את אשר עליו חרף נפשו, את היעוד שלמענו הקריב עצמו — הוא איננו, ולעולם לא אדע מה קרהו; כיצד ואיך והיכן בדיוק נשם את נשימות־הכאב האחרונות שלו — מה היו מחשבותיו האחרונות — ואולי עוד רצה לומר משהו...?

אך לאל פתרונות. לא אני שאדע כיצד הכריע את הקרב בגופו, ולא אידע היכן חי ברגעיו האחרונים.

הבית ריק. ההרגשה זרה — בהביטי על תמונתו נדמה לי שהוא איתי — ממש איתי, והנה עוד מעט יגיד את שלו — אך לא! האמת אחרת, המציאות שונה; חייבים להשלים עם המציאות — אך לא יכולים; איני יכולה, פשוט לא יכולה להפסיק לחשוב עליו. ועתה רואה אני עד כמה היה גדול ברוחו, עד כמה רבתה השפעתו — שהרי עתה נידמה לי שחסר משהו בחיי, הם לא מושלמים — —

עד מה רב הכאב! הוא אינו מתבטא בצריחות ובתלישת־שער — הוא איטי, מנקר וחודר יותר ויותר להכרה: הוא לא ישוב יותר — יגאל איננו, הוא לא יבוא יותר הביתה! הוא לא יספר יותר סיפורים. צחוקו לא יצלצל יותר. לא יזכירו בנוכחותי את שמו שמא יפגעו בי — הוא נשאר בזכרון כל אחד, וכל אחד שומרהו לעצמו. מצפינה אני זכרונות בתוכי שלא לאבדם;

**לזכרם — ולהיות גאה בהם!**

14.8.94

יצחק!

הכרתי אותו בסוף 1964 בישיבת התיכונית. אליה הגיע מהישוב הדתי ומיד תפס את אלוף שלום בין אחיו ואחיותיו. יצחק היה בגובה ילדי אפלטון. אחיו הבכור מאיר "אוי" שלמה מעשרים ואחד. אחיותיו היו אחיו "אוי" שלמה ומרגלית שלמה שהיתה אחרי יצחק. הוא היה אלוף (צ'אק בקי) בכדורסל או באולימפיאדת משלו.

קיבלתי ... את אחיו בזמנו!!

בקיץ ראיתי אותו לראשונה.

אחיו שלום לך חבר!

מאיר

שלמה גיבו

## הוא היה

קשה להאמין, שלא נראה אותו עוד. אני חושב תמיד כאילו הוא בחופש ועוד יבוא.
יגאל לא היה בן גילי, אבל כאשר בא לביתנו, לא היה עושה את עצמו גדול וחשוב והיה משחק אתי כאילו שאנחנו חברים טובים.
אני זוכר גם כמה חרוץ היה. הרבה פעמים ראיתי אותו עוזר לאביו בעבודה בשדה, ביום ואפילו בערבים.
הוא היה ה„שוער" בקבוצת הכדורגל של „הפועל" עכו, וכולם, גדולים כקטנים, העריצו אותו. אחרי כל משחק היינו מתלהבים ממשחקו, מהקרבתו — ואומץ לבו.
כאשר נפצע קשה בזמן משחקו בעכו, ושכב בבית חולים זמן רב, היינו תמיד שואלים: „מתי יגאל כבר יצא מבית החולים?" פשוט זה לא „הלך" בלי יגאל. הוא היה האליל של כל בני הנוער בכל האיזור.
ההקרבה ואומץ לב היתה סיסמתו של יגאל גם בזמן הקרבות.
תמיד אזכור את יגאל כדוגמה של גיבור.

כתב: **טל נאור**, בן 12, בן בוסתן הגליל

## הספורט חלק מחייו

יגאל היקר, טרם הסתגלנו למחשבה, כי לא נראה אותך יותר בין שורות הספורטאים. הרי הספורט עבורך היה חלק מחייך. עוד בהיותך נער הצטרפת ל„הפועל" עכו, כמארגן קבוצת הכדורגל לנערים מבוסתן־הגליל. כבר אז בלטה בך התכונה והתבונה לבוא במגע עם אנשים, להלהיבם ולהדביקם ברצונותיך העזים.
באופן טבעי, תפסת את מקומך כשוער מצטיין בקבוצת הכדורגל מליגה א'. גם בתפקידך האחרון, התמסרת כולך לתפקיד שהופקד בידך, היית מקובל ואהוב על חבר השחקנים, יחסך נבע אל סביבתך מטיב השדות שהענקת לבאים עמך במגע ואולי משום כך קשה הפרידה ממך שבעתיים.

**מזכירות המועצה הנחלת „הפועל" עכו**

Scanned with CamScanner

# ממכתביו

## מכתביו האחרונים

27.5.67

הורי היקרים,
שעה קשה אך עם זאת מלאת הרפתקנות וענין. החיילים במורל גבוה מאוד — ועצם זה בלבד מעודד מאוד. במידה שאמנם לא ימצא פתרון אחר ותפריץ מלחמה, בטוחני שידינו תהיה העליונה. אולי המצב קשה מאי־פעם מבחינת אירגון וכוח צבא־האויב. אך עם זאת בטוחני שאנחנו נהיה המנצחים.
הייתי ביראון פעמיים לשעות ספורות. דורון מרגיש טוב, וכמו־כן ברכה. כפי שמסרו לי, עמדה לצאת לבית החולים בצפת ביום ששי, עד אחרי הלידה. כרגיל נחמד מאוד אצלם — רק חבל שהייתי בשעות המנוחה של גיא, כך שיכולתי לראות אותו ישן בלבד. מאוד חמוד!
מעניין מאוד לשמש בתפקיד החדש **כמפקד**. צריך למצוא את הדרך להוכיח לחייל הותיק שאפשר להיות חבר שלו — אך עם זאת אני הוא זה שאומר את המלה האחרונה. מוצא ענין רב בזה.
מלבד זאת הכל כרגיל, מרגיש טוב ונכון לקראת הבאות.
במדה ותמצאו מספר דקות חופשיות השתדלו לשלוח מספר דברים הכרחיים שאזלו לי — סכיני גלוח, סבון או משחת־גלוח, סבון, גרביים, משחת־נעליים, מי גלוח — אמא יודעת היכן זה. יתר המצרכים וגם כסף ישנם אצלי במדה מספקת, כך שאסיים לעת עתה ואין כל צורך לדאוג. במהרה ישוב הכל למקומו בשלום.
מה נשמע במשק ובכלל בכפר? הצבא לא מטריד יותר שם, אפשר לצאת בשקט למרעה (במדה שעדיין קיים משהו בתוכו בעונה זאת)?
בינתיים שלום ולהתראות
שלכם **יגאל**

מכתב זה הגיע הביתה בתאריך 5.6.67 ביום פרוץ המלחמה.

6.6.67

אבא, אמא ואביטל היקרים!
פרצה המלחמה. אחרי הכל היתה חייבת לפרוץ פעם.
הכל כרגיל כאן ושגרתי למדי. החיילים במורל גבוה, ונכונים לכל — אפילו שתמשך המלחמה יותר משבוע.
נראה שצבאנו נוחל נצחונות רציניים בכל הקוים. אנחנו חזקים יותר מאשר שערתי. מבחינה ארגונית, לפחות, ממש נפלא, הסדר למופת.
שמחתי לשמוע שאצל דורי הכל כשורה, והלידה עברה בשלום.
בס"ה, לפי שעה, חושב שכלל אין מה לדאוג. בתור חייל בטוח לא פחות מאשר בחיים האזרחיים. בכל אופן, כך נראה נוכח ההתפתחויות האחרונות.
קבלתי את שתי החבילות — היו מצויינות. הראשונה בחמרי אוכל, והשניה ספקה את הצרכים הדחופים מלבד סכיני גלוח וסבון שהספקתי לקנות קודם לכן. מבחינת כסף אני עשיר למדי — כמה עשרות לירות!
מסתדר היטב ומרגיש בכי טוב!
שלכם **יגאל**

מכתב זה שכתב יגאל ב־6 ליוני הגיע ב־11 ליוני הביתה, יומיים לאחר נופלו — ולא ידענו עוד.

**אש...**

— אש! — צעקתי — כלנו קדימה!
— אש — ולנגדי מטרה.
— אש!! — חרקתי — ובעיני רק אמא.
אמא בבית מחכה!
— אש... יבבתי — חברי לידי שרוע.
מדוע הוא הלך ולא אני?
ופתאם גם אני פצוע
והאש מכלה בתוכי — — —

לא.

Scanned with CamScanner

Scanned with CamScanner

# יגאל כהנא ז"ל
# 1948-1967

Scanned with CamScanner

Scanned with CamScanner

20.6.07
אהרון ורדי
40 שנה לקרב תל פא

# "תל הגיבורים"

**משפחות שכולות, לוחמים ותיקים וצעירים בעבר ובהווה ואורחים יקרים.**

המקום בו אנו נמצאים ומהלכי הקרב על **תל הגיבורים** הזה, ידועים ומוכרים. התעלות והבונקרים המבוצרים מספרים את אשר אירע כאן במלחמה.

היום, לאחר 40 שנה, שוב נפגשים הלוחמים והמשפחות השכולות, נזכרים, כואבים ומתרגשים כאשר פוגשים חברים לקרב.

בעמדי כאן היום לפניכם, **בשם הלוחמים**, גיבורי גדוד 12 בחטיבת גולני, לוחמים שנאבקו וחרפו נפשם, לוחמים שנפצעו ואלה שזכו לראות את השלמת המשימה. נזכור ונאמץ אל ליבנו את לוחמי השריון, הסיירת, מפקדים מהחטיבה שלקחו חלק בכיבוש התל.

**בשם הלוחמים והגיבורים האלה אומר:**

למדנו מאבותינו המייסדים וראינו את מאבקה של המדינה על קיומה ועצמאותה לאורך השנים. ידענו שבכל עשור, נקראים מיטב בניה לעת מבחן לשמור על המולדת.

ואז, בשנת שישים ושבע שוב איימו על קיומנו. המצרים ריכזו כוחות בדרום, הירדנים העבירו צבא לירושלים והסורים הפגיזו את יישובי אצבע הגליל.

הקרבות מתחילים, סיני נכבשת, ירושלים בידינו, אך אנו, לוחמי גולני, עוד לא תרמנו את חלקנו. חולף עוד לילה בצפייה דרוכה לקבלת הוראה. והנה עם עלות השחר הגיעה הפקודה לעלות לרמה. שעון המלחמה עבורנו החל לתקתק. לוחמי הגדוד מתייצבים אל מול המשימה אחוזי התרגשות מצד אחד ומנגד, דרוכים ומתוכים לקראת הבאות. התארגנו על ציודנו, עלינו על הזחל"מים ושעתנו לנקודות היערכות ליציאה לקרב.

ברגעים המעטים שעברנו בקרית שמונה ותושבים נופפו בידיהם להצלחתנו, עסק כל אחד מאתנו בשינון תפקידו, בשחזור התוכניות ובהנחיות מפקדיו.

Scanned with CamScanner